

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština – Assembly

VI. Saziv

Komisija za budžet i finansije

Sednica br. 24/18

Priština 08.05.2018, u 13:00 časova

Zgrada Skupštine Kosova, sala C-203

Z A P I S N I K

Na sednici su učestvovali: Lumir Abdixhiku, Safete Hadërgjonaj, Ali Lajçi, Naser Osmani, Jelena Bontiç, Mërgim Lushtaku i Fikrim Damka.

Odsutni: Enver Hoti, Dardan Molliqaj i Blerim Kuçi.

Druge zvanice: Fatmir Gashi - zamenik ministra Financija, Fehmi Mehmeti- Guverner Centralne Bnake (dalje: Guverner), Fitore Neziri iz CBK, Arben Mustafa – Savetnik CBK, Lulzim Rafuna iz MF, Ekrem Hysenaj-Direktor Departmana Poreske administracije Kosova (dalje: PAK), Nahit Sharku – Zamenik direktora PAK, Sakip Imeri – Generalni direktor PAK-a, Bahri Berisha – Direktor Kosovskih carina i Bajram Rexha iz DK.

Drugi učesnici: Hykmete Bajrami – poslanica i članica Komisije za ekonomski razvoj, infrastrukturu, trgovinu, industriju i ekonomski razvoj, Arbër Krasniqi – monitoring iz KDI, Violeta Sfarça – zvaničnica za ekonomske politike u Britanskoj ambasadi, Dren Ajeti –pravni zvaničnik iz kluba proizvođača, Ismail Shabani – Novinar - Kosova Press i Albulena Mavraj – Novinarka - Epoka e Re.

Podržno osoblje Komisije: Vilson Ukaj, Sabrije Iseini, Dashurije Canolli, Luljeta Krasniqi i Eliza Hyseni (pripravnik).

Sednici je predsedavao: – Lumir Abdixhiku - predsednik Komisije (dalje: predsednik).

D n e v n i r e d

- 1. Usvajanje dnevnog reda,**
- 2. Usvajanje zapisnika sa sednicama Komisije, dt. 11 i 24 april 2018;**
- 3. Razmatranje u načelu Nacrt Zakona br.06/L-072 o mikrofinasijskim i nebankarskim finansijskim institucijama;**
- 4. Razmatranje u načelu Nacrt Zakona br.06/L-042 o inzmenima i dopunima Zakona br.05/L-028 o porezu na licne dohotke;**
- 5. Razmatranje u načelu Nacrt Zakona br.06/L-044 o inzmenima i dopunima Zakona br.05/L-029 o porezu na korporacije dohotke;**
- 6. Razmatranje u načelu Nacrt Zakona br.06/L-043 o inzmenima i dopunima Zakona br.05/L-037 o porezu na dodatu vrednost;**

7. Sastanak sa Carinom Kosova Poreskom administracijom Kosova, u okviru procesa monitorisanja realizacije plana prihoda za prvo tromesečje 2018. godine;
8. Razmatranje Nacrt zakona br.06/L-034 o Zaštiti potrošača sa amandmanima Funkcionalne komisije za ekonomski razvoj, infrastrukturu, trgovinu, industriju i regionalnog razvoja;
9. Razmatranje Nacrt zakona br.06/L-009 o posredništvu sa amandmanima Funkcionalne komisije za zakonodavstvo, mandate, imunitete, Poslovnik Skupštine i nadgledanje Agencije protiv korupcije;
10. Razno.

1. Usvajanje dnevnog reda

Predsednik – je konstatovao da je dnevni red jednoglasno usvojen bez izmene.

2. Usvajanje zapisnika sa sednice Komisije od 11 i 24. april 2018

Predsednik - je konstatovao da su zapisnici Komisije od 11 i 24 april 2018, jednoglasno usvojeni bez primedbi.

3. Razmatranje u načelu Nacrta zakona br. 06/L-072 o mikro finansijskim institucijama i ne bankarskim finansijskim institucijama

Predsednik – Nacrt zakona o mikro finansijskim institucijama i ne bankarskim finansijskim institucijama (dalje: IFJB) uređuje licenciranje, delatnost i nadgledanje ovih institucija i odnosi se sa stavljanjem van snage Presude Ustavnog suda i za Komisiju je od posebnog značaja budući da ima niz godina što se odugovlači ovo pitanje. Reč je dao zameniku ministra Gashi za predstavljanje nacrta zakona i zatim guverner da nam daje mišljenje o pomenutom nacrtu zakona.

Fatmir Gashi - s obzirom da se radi o zakonu koji je izrađen i konceptiran od strane CBK-a i kao izvršni odgovoran za ovaj zakon zbog ne ponavljanja predstavljanje ovog zakona, predlažem za reč dobije Guverner centralne banke.

Guverner - Nacrt zakona se odnosi sa ciljevima CBK-a, koji ima za cilj da drži stabilan finansijski sistem. Opravdanost za donošenje ovog Nacrta zakona je poboljšanje pravne infrastrukture u odnosu na regulisanju oblasti operisanja i konkretnih investicija IMF-a i IFJB kao deo finansijske industrije u zemlji. CBK ovim nacrtom zakona jasno adresira zahtev za licenciranje, adekvatno upravljanje IMF-a i IFJB-a, prema kojima ove poslednje treba da deluju u skladu sa prihvatljivim načelima bolje vladavine. Takođe putem ovog Nacrta zakona određuju se kaznene mere koje CBK može preduzeti prema ovim institucijama ili prema direktorima, visokih upravnika, njihovih radnika kao i za osobe koji imaju deo interesa. Pored toga, ciljeve koje se nameravaju sa izmenama zakona su sledeći: Prilagođavanje pravne infrastrukture sa EU-om, avanziranje finansijskih usluga, utvrđivanje kreditnih limita za IMF – a sa ciljem da se stvaraju razlike sa IFJB koja se dobijaju aktivnostima akreditiranja, povećanja odgovornosti u procesu razmatranja, zahtevi za licenciranje, podsticanje za izbor sposobnih osoba za rukovođenje IMF-a i IFJB-a, kao i podizanje njihove svesti za instalaciju duha u sprovođenju zakona putem razmatranja raznih ispravnih mera.

Predsednik - presudom Ustavnog suda, članovi 90, 95, 1.6, 110 ,116 Zakon o bankama mikro finansijskim institucijama i ne bankarskim finansijskim institucijama ocenjeno je da nisu u skladu sa Ustavom i proglasila ove članove kao nevažeće i koliko sam ja primetio u ovom zakonu ovi članovi nisu obuhvaćeni. Moje pitanje više se odnosi sa daljem regulisanjem IMF-a koje imaju status NVO-a, šta će se desiti sa njima? koliko sam ja shvatio one funkcionišu kao što su funkcionisale do sada, ukoliko se

pretendira neki proces njihove likvidacije da li se reguliše ovim zakonom ili treba da se pozivamo na neki drugi zakon sa posebnim naglaskom Zakon o NVO-ima, znači kako pogledate operisanje mikro finansijskih institucija koje imaju karakter NVO-a i kako smatrate da treba rešiti ovo pitanje? drugo pitanje odnosi se sa primedbom administracije a više po pitanju ne usklađivanja novčanih kazni sa Zakonom o prekršajima, znači pomenuti nacrt zakona smatra da su ove novčane kazne visoke?.

Naser Osmani - Ministarstvo finansija je sponzor Nacrta zakona kojeg je izradila CBK koji je prispeo kod nas a kojim moramo se suočiti jer u vezi ovog nacrta zakona nikada nismo mogli dati adekvatan odgovor.

Pokušali smo da uređujemo delatnost mikro finansijskih institucija Zakon o bankama, ali pravedno Ustavni sud je zatražio da ne razmotrimo ovog Nacrta zakona jer ovo pitanje se odnosi sa Zakonom o NVO-ima.

Mi smo zatražili više puta da uzimamo adekvatne modele koje tretiraju ovo pitanje i kod drugih institucija i došli smo situaciji da nismo dobili nijedan predlog u profesionalnom pogledu.

Radi se o sredstvima donatora koje su namenjena Kosovu za humanitarna pitanja i ova sredstva su adresirana preko bankarskih sredstava koje na osnovu statusa koje imaju mikro finansijske institucije kao NVO ali rade kao komercijalne banke. Drugim rečima ove institucije ne plaćaju nikakav doprinos, niti u PAK niti država od njih nema nikakve koristi. Smatram da ova sredstva treba usmeriti za svrhe namenjene jer tendencija da se ugrade u Zakonu da radnici ovih institucija postanu akcionar u je neopravdano.

Predsedniče verujem da ćete imati podršku poslanika i ukoliko nemate političku podršku, radi se o 140 miliona € koliko imam informacije ova sredstva da isključimo iz njihovog upravljanja putem izmene i dopune Zakona o NVO i da izradimo zakon koji će upravljati ovim sredstvima na različite oblike. Smatram da pitanje vlasništva može se otuđivati jedino ukoliko imate političku podršku a ukoliko nemate ovaj problem će se pratiti.

Predsednik - sredstva na raspolaganju od 121 miliona € ne smeju da se transferišu od NVO-a u privatnom kapitalu zbog toga što na osnovu Presude Ustavnog suda ne sme tako nešto desiti. Naša odgovornost je da pogledamo zakonsko rešenje za adresiranje ovih sredstva, bilo preko razvojnog fonda ili preko zajedničkih politika institucija kao što je CBK.

Safete Hadërgjonaj - Ustavni sud je odbio članove koji se odnose sa uređivanjem problematike mikro finansijskih institucija i mi se slažemo u vezi ovog problema ne transferisanja članova, ipak dobro je što imamo ovog nacrta zakona u komisiji, budući da smo institucija koja treba rešiti ovu problematiku.

Neću ponoviti diskusiju Nasera jer ovim zakonom dugovremeno smo se bavili, pokušali da nađemo rešenja, i ja hoću da verujem da postoji politička volja za rešavanje ovog problema a naša komisija treba da daje konačno rešenje.

Mi smo pokušali više puta da nađemo rešenje u vezi mikro finansijskih institucija, međutim razume se da je to u kontradikciji sa zakonom o NVO, međutim sada Nacrt zakona o NVO je u Skupštini u proceduri u Komisiji za javne administraciju i bilo bi dobro držati zajednički susret sa pomenutom komisijom kako bi zajednički rešili ovo pitanje budući da su dva nacrta zakona u proceduri i verujem da svi mi kao pozicija i opozicija, Vlada i Skupština zainteresovani smo da rešimo ovo pitanje.

Naser je istakao da su sredstva uzeta kao donacije, međutim ukoliko analiziramo koliko su namenjena ova sredstva može se konstatovati da mikro finansijske institucije daju kredite sa kamatama 23% kao što ste videli i u izveštaju CBK-a to nije logično! ko dobije ove kredite? dobijaju uglavnom siromašni slojevi našeg društva, ljudi koji su u ekstremnoj siromašni sa ovakvim visokim kamatama. Ovde ima mišljenja i razne stavova određenih lica i nevladinih i vladinih institucija, međutim institucija koja stvara profit nije logično da ima status ne profitabilne institucije i da ništa ne plaća državi Kosova za profit kojeg realizuje. To je problem jer pred našim očima desile su se ova pitanja, s toga smo došli ovde da zajednički rešimo ovo pitanje.

Hykmete Bajrami - ovde sam zbog dva razloga, prvo što je u proceduri Zakon o mikro finansijama i u 2012. godini kada sam bila član ove Komisije bila sam protivnica ovog zakona, takođe i naša parlamentarna grupa. Sada sam zainteresovana pogledati Nacrta zakona i primetila da je znatno izmenjen. Verujem da se slažemo da se reši status ovih institucija jer profitabilne institucije moraju plaćati porez i ne mogu imati veliki profit a istovremeno da ne plaćaju porez državi.

Ovaj Nacrt zakona više je usred sređen, međutim na neki način čuva vlasnike kapitala koji je stečen na protiv zakonit način zbog toga kao što smo rekli finansijske institucije su stvorene za humanitarne ciljeve na osnovu Zakona o NVO i registrovane u Ministarstvu javne administracije, u međuvremenu interesi za odobrene kredite bili su 23-32 % u raznim periodima. ukoliko pogledamo član 13. nacrta zakona ističe da IMF i FJB kao pravna lica mogu investirati u vlasništvu jedne finansijske institucije i postanu akcionari jedne finansijske institucije što podrazumeva da ne govorimo o klasičnom transferu kojeg smo rekli i u 2012. godini ali ističemo da ovi 121 miliona € kao aseti vi možete kupiti akcije u finansijskim institucijama i ovog člana treba brisati.

Smatramo da mi svakako moramo rešiti ovaj problem i verujem da postoje alternative za to. Na primer jedan od njih je da kompletan kapital koji je stvoren od donacija za humanitarne ciljeve, da se koristi za takve svrhe a nikako kao kapital koji je poklonjen od raznih donatora i da je stvoren na protiv zakonit način kako što smo rekli zadužujući sa kamatama do 30% da se dozvoli da neko investira u drugim finansijskim institucijama i da postane akcionar ne samo ovih postojećih ali i drugih institucija. Dozvolite mi da ističem da ima iskustvo ne samo u zemljama EU-a jer u EU postoji dobar nivo ekonomskog razvoja i tamo ne postoje ove institucije, ali ima zemalja koje imaju na primer ekonomski razvoj, na primer Banka Bangladeša tamo je bio jedan IMF i kada je ona transformisana u banci, akcionari su postali svi ljudi koji su dobili kredit od pomenutog IMF, oni koji su doprineli u povećanju kapitala ovih institucija oni su koji su plaćali kamate 30% a ne drugi

Mislim da kapital može transferisati u drugim institucijama, drugim NVO-ima za humanitarne ciljeve, i drugo je zašto ne svi oni koji su dobili kredite iz ovih institucija da ne postanu akcionari, oni zatim odlučuju ukoliko žele da prodaju ove akcije ili ne, ali nikada neće biti usvojen ovaj Zakon u Skupštini Republike Kosova koji dozvoljava određenim licima koji su do juče dobili plate u iznosu od 10.000 mesečno a vi imate izveštaje i informisani ste i danas da se stvaraju u akcionare ovog kapitala stečenog kompletno na protiv zakonit način.

Fatmir Gashi - potpuno se slažem sa takvim mišljenjima jer NVO su registrovane kao mikro finansijske institucije, međutim treba da nam bude jasno da NVO su registrovane kao mikro finansijske institucije u vremenu UNMIK-a. One se nalaze pod upravom CBK-a i time treba da se ona sama bavi. predsednik je dodato i pitanje kazni i Zakona o prekršajima. Takođe i Ministarstvo pravde postavilo pitanje i odgovor je da ovaj zakon utvrđuje određene odgovornosti za jedan ogranak jedne finansijske institucije a ne uzima se u obzir Zakon o prekršajima i mi smo predložili jedan pasus u članu 27. gde se ističe: „prekršaj, kazne i mere poboljšanja koje su predviđene u ovom članu nisu predmet regulisanja Zakona o prekršajima“. Mikro finansije mogu biti i akcionarska društva, može biti način njenog organizovanja različit i ovaj Zakon koji je danas u diskusiji sa definicijama treba dati šta su IMF i IFJB, one koje su postojale ne dozvoljava se nikakva transformacija one ostaju sa adekvatnom registracijom kao što su danas i mi danas ne nađemo rešenje za njihovu transformaciju.

Predsednik – guvernere imamo faktično stanje da deo mikro finansija su NVO i jedan deo zakona referiše se transformisanju licencija u novom zakonu se govori za obaveze za registraciju koje imaju. Interesuje me vaše mišljenje o pitanjima koja su pokrenuta od poslanika, kakvi su ciljevi CBK-a u tom pravcu?

Guverner - slažem se sa diskusijom g. Hadergjonaj, da ovo pitanje treba regulisati Zakonom o NVO – a jer takav zakon uređuje delatnosti NVO- a, s toga i pitanje transformisanja kao i proces likvidacije sva ova pitanja treba regulisati ovim zakonom. Što se tiče aktuelnog Nacrta zakona kod zahteva za

licenciranje i sigurnost možete videti da je ostavljena mogućnost da mogu se registrovati IMF-a jedino one koje su registrovane u Ministarstvo trgovine i industrije, znači nova NVO koje nemaju status od strane odgovarajućeg ministarstva ne mogu se registrovati. Za postojeće dobro bi bilo da paralelno sa Zakonom o NVO- a treba regulisati i predvideti proces likvidacije ili njihovog transformiranja na IMF - NVO- a.

Hykmete Bajrami - između ostalog prethodni članovi, ovim institucijama je odobreno dobijanje depozita, takođe je povećan broj dobijenih kredita sa 25.000 na 50.000 i mi znamo da u Zakon o bankama se ističe da maksimalno koliko može izdati na kredit IMF je 25.000 a ne 50.000, jer ovi krediti imaju određenu klijentelu, znači im služe osobama i institucijama koje ne ispunjavaju uslove za dobijanje kredita u jednoj banci, a mi ne možemo dozvoliti jednoj instituciji ili osobi koji ne ispunjava uslove za dobijanje kredita u banci da ide i da se zaduži u dugovima u IMF. G. Guverner da li nama možete objasniti da li su ova IMF i NVO registrovana u Ministarstvu javne administracije na osnovu ovog zakona. Mi smo shvatili da ovaj zakon uređuje i ovo pitanje?
Verujem da moramo dodati jednog člana da ovaj Zakon ne uređuje IMF koje su registrovane kao NVO?

Safete Hadërgjonaj - ukoliko im dozvoljavamo isti naziv mikro finansijama da se registruju prema ovom zakonu i imamo mikro finansije koje funkcionišu kao NVO sa beneficiranim statusom, tada kakvo rešenje smo našli jer izgleda da to nije nikakvo rešenje?

Fitore Neziri - ovaj nacrt zakona ne adresira proces mikro finansija NVO u odnosu sa njihovom transformisanjem, ali adresira da sva IMF i FJB, bilo NVO, bilo u statusu trgovinskih udruženja, u pogledu regulisanja, nadgledanja i licenciranja, ali ne u pogledu transformisanja. Budući da Zakon o NVO kao specijalni zakon determiniše ovu specifičnu oblast imajući u vidu i predstavnika NVO došli smo do zaključka da pitanja koja se odnose sa transformisanjem da se uopšte ne adresiraju u ovom Nacrtu zakona jer inače bi došli u sukob sa načelom upravljanja i aktima Ustavnog suda. Hoću govoriti i o pitanju g. Bajrami, to je jedan stub potpuno suprotan od transformisanja u vezi kojeg je govoreno jer mi smo dozvolili da ovim zakonom investicije biznis i društava ali sa ciljem da vraćanje investicija, odgovarajuća dividenda nikako da ne prolazi za lične i komercijalne koristi, ali da ostaju javni profiti, takve prakse postoje i u čitavom svetu i kao primer je Nemačka.

Naser Osmani - CBK na osnovu zakona da li kontroliše mikro finansije NVO-a, ukoliko i kontroliše zašto ste isključili glavno pitanje? ukoliko vi kontrolišete vaša je obaveza da podnosite predloge?.

Hykmete Bajrami - u čitavom nacrtu zakona ne ističe se da ovaj zakon tretira IMF koje su registrovane kao NVO. Drugo vi ste dozvolili da u članu 13 investicija kapitala, s toga pitanje da li se dozvoljava i mikro finansijama kao NVO da investiraju u finansijskim institucijama? Od 2012. godine imali ste dovoljno vremena da regulišete ovaj zakon i da niste adresirali glavna pitanja?.

Predsednik - nalazimo se u završnoj fazi i ukoliko postoje potrebe možemo vratiti nazad i zakon, ukoliko konstatujemo da takav zakon ne uređuje pitanja na koja se pozove. Zainteresovan da znamo i da dobijem odgovor od guvernera u vezi pokrenutih pitanja oko delokruga, regulisanja ovog zakona i pitanja investicije kapitala IMF-a.

Guverner – ponavljam još jednom pitanje transformisanja ne uređuje se ovim zakonom pa možete vratiti ovog zakona više puta ali ovaj ne uređuje ovo pitanje, usvojen je tokom 2012. godine, međutim ustavni sud je poništio pitanje transformisanja jer to se uređuje Zakonom o NVO. Mi smo za to za regulisanje, ali transformisanje da se ne dozvoli da se nastavlja i dalje IMF da funkcionišu aktivnom verzijom. Što se tiče pitanja g. Osmani, mi vršimo nadgledanje svih IMF-a.

Naser Osmani - ukoliko CBK ima obavezu da reguliše i nadgleda IMF-a, tada CBK treba podneti svoje predloge jer 120 miliona € interveniše u finansijskom bankarskom sistemu i ukoliko smo mi ponosni da imamo finansijsku stabilnost jer sve banke su likvidne, tada zašto se dozvoljava takvo mešanje u bankarskom sistemu. NVO izbegavaju plaćanja poreza prema državi i niz godina deluju na takav način i mi smo očekivali vaš predlog za rešavanje ovog problema. Predlažem da se formira radna grupa kako bi ovog Nacrta zakona dopunila i da nađemo adekvatno rešenje.

Hikmete Bajrami - mi ne moramo izbegavati humanitarnim ciljevima NVO – a ukoliko je rešeno da slučaj Nemačke, kako je moguće da CBK vrši nadgledanje u finansijskom pogledu ovih institucija i da su dozvolili da ove institucije plaćaju izvršne direktore do 10.000 €, istovremeno da imaju status benefita da ne plaćaju porez državi i da daju kredite sa veoma visokim kamatama do 32%, kakva je vaša uloga to mene nije jasna?. kakve mehanizme vi imate da dividenda koristi za humanitarne svrhe jer do sada nijedna vrsta humanizma nije se desila. Vama je poznato da siromašni slojevi nisu kvalifikovani da dobijaju novac od banaka ali dobili su novac sa visokim kamatama ovih institucija.

Fatmir Gashi - ovaj zakon nema za cilj i nema pravo da uređuje NVO-a jer zabranjeno je presudom Ustavnog suda i treba doneti potpun nov zakon. Ovaj zadatak je od 1999 s toga potpuno se slažem da je protiv zakonit, ali mi moramo doneti Zakon koji uređuje ovo pitanje i koji je u skladu sa Zakonom o NVO – a i Ustavom.

Safete Hadërgjonaj - imam nekoliko pitanja koliko je logično postojanje Mikro financija kao NVO koje ne plaćaju porez državi i postojanje mikro finansijskih institucija koja plaćaju porez državi?! Drugo, budući da je prisutan predstavnik CBK-a, mi smo primetili u poslednjem izveštaju da je registrovana jedna mikro finansijska institucija, da li je registrovana kao NVO? bilo je mikro finansijskih koje su registrovane jedino u vremenu UNMIK-a ili su registrovane naknadno i da li one mogu da se i dalje registruju?

Guverner – IMF i IFJB-kao pravna lica mogu investirati, i ukoliko pročitamo član 1 stav 14, isključuju se NVO –a, ja vidim da postoje razne polemike zašto CBK ne daje alternative i ukoliko postoji politička volja možemo regulisati ovo pitanje. To se uređuje Zakonom o NVO-a i zabranjuje da se bave takvim radnjama. U Zakonu o NVO treba regulisati proces transformisanja i likvidacije NVO-a, imamo agenciju koja vrši nadgledanje NVO-a deluje u okviru Ministarstva javne administracije mada ova agencija ne daje status javne beneficije?.

Lulzim Rafuna - u vezi sa transformisanjem IMF-a u NVO, presuda Ustavnog suda je zabranila da ovaj Zakon ne sme da se meša u odredbama Zakona o NVO i tamo se ističe da ukoliko želite izmeniti pitanje NVO-a treba to regulisati Zakonom o NVO. dok ovaj Zakon ne dozvoljava da Mikro finansijske organizacije da prikupe depozite. Pitanje novčanih kazni je istakao i zamenik da se to uređuje poslednjim zakonom o novčanim kaznama i isti ima prednost u primenjivanju.

Ali Lajqi - na osnovu presude Ustavnog suda je tretirano da ovaj Zakon tretira jedino mikro finansije, dok NVO su sa drugim zakonom. S toga naponi da rešimo ovaj problem stoji u dobroj volji, ali ne dozvoljava Ustav da se mešaju ova pitanja jednim zakonom.

Predsednik – ja sam pažljivo slušao sve komentare, predloge i mogu reći da postoji volja da se reši ovaj problem mada ima nejasnoća u zakonu a iznad svega glavno pitanje ostaju 1120 miliona € a seta IMF-a koje nemaju finalnu adresu za razna pitanja. Predlažem ideju formiranja radne grupe i da ova radna grupa počinje sa održavanjem susreta sa Komisijom za javnu administraciju i oba nacrta zakona da se tretiraju istovremeno.

Imamo takvu stvorenu situaciju nakon rata znači imamo institucije NVO koje imaju 120 miliona € kapitala koje su profitabilne i da direktori dobijaju plate u iznosu od 10.000, 20.000 ili 30.000 € mesečno a s druge strane imamo zakon koji ne daje konačno rešenje za njihovo adresiranje. Ukoliko se ja pitam ove institucije trebalo bi voditi u stečajnom postupku i dobije novac da se adresira za humanitarne svrhe ili u razvojnog fondu ili da idu u izgradnji bolnica u vezi čega su na početku i namenjene. Predlažem da radna grupa sastoji od: Lumir Abdixhiku (predsedavajući), Safete Hadërgjonaj i Naser Osmani.

Predsednik je konstatovao da je Komisija jednoglasno usvojila predlog za osnivanje radne grupe u sledećem sastavu: Lumir Abdixhiku (predsedavajući), Safete Hadërgjonaj i Naser Osmani.

Nakon ovih diskusija predsednik je konstatovao da je Komisija jednoglasno donela sledeću:

Preporuku

Preporučuje se Skupštini da usvoji u načelu Nacrt zakona br. 06/L-072 o mikrofinansijskim institucijama i ne bankarskim finansijskim institucijama.

1. Razmatranje u načelu Nacrta zakona br. 06/L-042 o izmenama i dopunama Zakona br. 05/L-028 o porezu na lični dohodak

Predsednik: tačka br. 4, 5 i 6. dnevnog reda su nacrti zakona, odnosno izmene i dopune fiskalnih zakona, za koje dajem reč zameniku ministra ukoliko ima da nam kaže nešto o tim izmenama.

Fatmir Gashi: želim da vas obavestim da Komisija u okviru Ministarstva radi na izradi koncept dokumenta za izmenu ova tri zakona i Zakon o poreskoj administraciji i procedurama. Komisija je završila koncept dokumenat i formirane su druge komisije kako bi nastavile rad u vezi sa ovim porezima. Mi nismo protiv ovih predloga i oni su sada obuhvaćeni u ove nove predloge. Kako ne bi došlo do puno izmena i dopuna ovih zakona, izradili smo nove nacрте zakona koji su završeni i nastavlja se procedura kako je predviđena pravilima o donošenju zakona. Ovi nacrti zakona predviđaju mnogo više od ovih izmena obuhvaćenih ovde i smatramo da ako počnemo sada da vršimo izmene članova pojedinačno, moraćemo vršiti izmene svakog meseca.

Safete Hadërgjonaj: da vam kažem pravo i mi u Komisiji, sada smo u nezavidnoj situaciji sa ovim nacrtima zakona. Ovo šta je rekao zamenik ministra videli smo i u dopisu koji je adresiran Skupštini sa zahtevom koji je dostavljen Vladi u skladu sa proceduralnim pravilima. Nekoliko puta sam naglasila da je problem kada se zakon menja 10 puta, na primer, imamo Zakon o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti, koji je pet puta izmenjen. Cenim svaku izmenu i dopunu zakona koja je u funkciji podrške investicija i domaćih i stranih investitora, i koja se vrši bi se stimulisala lokalna proizvodnja kako bi se postigla veća proizvodnja, veće ispunjenje potreba domaćim proizvodima, čime se stvaraju uslovi i za izvoz domaćih proizvoda, kako bi se smanjila velika razlika između uvoza i izvoza. Međutim, pošto se novi zakoni trebaju ubrzo dostaviti Skupštini i Ministarstvo je utvrdilo da su osim ostalih izmena, i ovi predlozi, mi ćemo ih razmotriti i diskutovati i želela bih da se nacrti zakona dostave pre juna, kako bi ih razmotrili i usvojili pre nego što Skupština ode na odmor, kako se ne bi bavili ovim nacrtima zakona kada se budemo bavili rebalansom budžeta. Tako da, zahtevam i razumevanje od Parlamentarne grupe Demokratskog saveza Kosova, kako bi očekivali zakone i deo njih budu i ovi predlozi.

Lulzim Rafuna: Zapravo postoje tri predloga koji su vrlo dobri i uzeli smo ih u obzir, ali s razumevanjem zahtevali bi da čekamo i nacрте zakona koje ćemo doneti, jer to ne bi bila dobra poruka za biznise i investitore ukoliko mi svaki mesec vršimo izmene i dopune zakona. Zakoni koji će se

dostaviti nisu izmene i dopune, već nacrti zakona, jer ima mnogo više suštine, ali za administraciju i biznise predstavljaju izazov za prilagođavanje zbog čestih izmena.

Predsednik: vidim da nema prigovora u vezi sa ovim nacrtima zakona i iznosim na glasanje.

Nakon završetka diskusije, predsednik je zaključio da je Komisija sa tri glasa za, dva protiv i jednim uzdržanim glasom, donela sledeću:

Preporuku

Preporučuje se Skupštini usvajanje u načelu Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona br. 05/L-028 o porezu na lični dohodak.

2. Razmatranje u načelu Nacrta zakona br. 06/L-044 o izmenama i dopunama Zakona br. 05/L-029 o porezu na prihode korporacija

Predsednik: vidim da nema prigovora u vezi sa ovim nacrtom zakona i iznosim na glasanje.

Nakon završetka diskusije, predsednik je zaključio da je Komisija sa tri glasa za, dva protiv i jednim uzdržanim glasom, donela sledeću:

Preporuku

Preporučuje se Skupštini usvajanje u načelu Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona br. 05/L-029 o porezu na prihode korporacija.

3. Razmatranje u načelu Nacrta zakona br. 06/L-043 o izmenama i dopunama Zakona br. 05/L-037 o porezu na dodatnu vrednost

Predsednik: vidim da nema prigovora u vezi sa ovim nacrtima zakona i iznosim na glasanje.

Nakon završetka diskusije, predsednik je zaključio da je Komisija sa tri glasa za, dva protiv i jednim uzdržanim glasom, donela sledeću:

Preporuku

Preporučuje se Skupštini usvajanje u načelu Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona br. 05/L-037 o porezu na dodatnu vrednost.

4. Oporezivanje Carina Kosova i Poreske administracije Kosova, u okviru procesa monitorisanja realizacije plana prihoda, za prvo tromesečje 2018. godine

Predsednik: zamolio bih Vas za kratku prezentaciju od strane PAK-a o procesu monitorisanja realizacije plana prihoda za prvo tromesečje 2018. godine.

Sakip Imeri: PAK je institucija koja trenutno ima 812 zaposlenih, iz ove strukture 535 su muškarci ili 68,5% i 247 žena ili 31,5%, a u pogledu etničke strukture 95% su Albanci, 4% Srbi, 0,3% Turci i 0,8% ostalih, a u pogledu kvalifikacione strukture ovog osoblja, 89% je sa superiornom spremom, 1,2% sa višom spremom i 9,7% sa srednjom spremom. U prošlom tromesečju ili za četiri meseca, svaki mesec smo prevazišli plan za 11 miliona, odnosno 21 milion više u odnosu na isti period prošle godine. U delu

prihoda 47,5% je porez na dodatu vrednost, 23,3% porez na prihod korporacija i 29,2% porez na lični dohodak, niske stope direktnih poreza stvaraju ovu priliku da ova struktura bude 47,5% % indirektnih poreza dok 52,5% direktnih poreza.

U ovom tromesečju realizovano je 376 kontrola. Upitna i zabrinjavajuća oblast stalno je opremanje biznisa fiskalnim kasama, gde smo postigli izuzetno dobre rezultate, uprkos tome što nisu u potpunosti postignuti, postoji situacija da se preko 28.000 poreskih obveznika oporezuje i veliki broj najsavremenije fiskalne opreme svakodnevno se prijavljuje, dok određeni broj fiskalnih kasa kojima su ranije opremljeni izveštavaju mesečno i na osnovu ovih podataka zatim razvijamo aktivnosti na terenu. Ukupno je 37.245 fiskalne elektronske opreme.

Proces fiskalizacije određene kategorije sa višim troškovima rešen je sa prilično dobrom konkurencijom koji pružaju specifičnu opremu za naftne derivate gde je proces završen, posebno za preduzeća koja posluju sa velikim poreznim obveznicima i donose prihode iz ove kategorije preko 90% prihoda derivata iz kategorije velikih poreskih obveznika. Druga oblast za koju svakako postoje predlozi na važeće zakone koji se amandmanduju je deo dugova, što je izazov za PAK čak i iz prethodnih godina, ali ovde postoje i rezultati gde su trendovi pozitivni i u prihodima i u drugim aktivnostima koje su u nadležnosti PAK-a. Što se tiče drugog važnog pitanja, je pitanje refundiranja poreza i za preduzeća i refundiranje građana je način podsticanja za uzimanje fiskalnih računa, koji je imao drugu formu od prošle godine.

Predsednik: Imam nekoliko pitanja, verujem da je od interesa i za javnost i najvažnije je u vezi sa brojem inspektora i koliko znam po glavi stanovnika, imate najmanji broj inspektora, odnosno možemo li nešto učiniti kao Komisija za izradu budžetskih procesa za povećanje broja inspektora? Drugo pitanje je pitanje fiskalnih kasa naftaša, kada će se završiti kao proces? I treće pitanje, refundiranje fiskalnih kupona, ova nova metoda, da li je uspešnija od prethodne, ne što se tiče menadžiranja već neke vrste delegirane inspekcije koja se vrši od strane građana na samo njihovo interesovanje za prikupljanje kupona, sa jedne apsolutno amaterske i građanske percepcije, vidim da ljudi ne prikupljaju više kupone toliko kao pre, da li ste uradili dobro što ste promenili ovu praksu, ako ne da li bi bilo bolje da se povećaju kapaciteti za menadžiranje iste prakse, ali zadržavajući trend interesovanja, jer u mnogim mestima građani su imali ulogu inspektora prikupljajući fiskalne kupone? Četvrto pitanje, kako ocenjujete saradnju sa Carinom Kosova?

Naser Osmani: Da li PAK ima kapacitete za prikupljanje PDV-a unutar zemlje i da se budžet Kosova ne rizikuje? Zahtevam objašnjenje za stranicu 12, gde je reč o troškovima investicione vrednosti? A treće pitanje se odnosi na ono o čemu smo ranije razgovarali, da vratimo drugostepeni organ Odbora na razmatranje poreskih žalbi u administrativnom postupku?

Safete Hadërgjonaj: Svesni smo da ste dve vrlo važne institucije koje zavise i od sudbine budžeta Republike Kosova i svesni smo da ste izveštavate Vladi i ministru finansija. Mi smo u Komisiji imali stav da barem jednom godišnje diskutujemo o trendu prihoda i poteškoćama sa kojima se suočavate kao dve institucije, ali bila je potrebna preporuka Skupštini za vaše tromesečno izveštaje. Uglavnom je izveštavanje u Komisiji za više informacija kako bi se upoznali sa problemima i poteškoćama sa kojima se suočavaju ove dve veoma kredibilne institucije i od interesa da se dobro tretiraju i dobro radite kako biste napunili budžet sredstvima. Pre svega, ova tabela osoblja nimalo mi se ne dopada, jer je 288 muškaraca više zaposleno u PAK-u u odnosu na žene i uverena sam da bi ovaj odnos bio bliži ženama, ovaj izveštaj bi bio mnogo bolji, jer i devojke i žene takođe imaju visoku obrazovnu spremu.

Čestitam vam na pozitivnom trendu, ali sam diskutovala i sa direktorom PAK-a da je malo zabrinjavajuće pitanje fiskalnih kasa, podrazumeva se da je biznis na Kosovu počelo da se razvija, jer nismo imali dobru tradiciju plaćanja s obzirom na to da su biznisi počeli od 90-ih do godine kada je rat počeo, oni nisu bili baš raspoloženi da plaćaju porez prethodnom sistemu, međutim, moramo biti veoma ozbiljni u tom smislu, da uvrstimo biznise u sistem i nijedan biznis ne sme ostati dok ne obavi svoje obaveze.

Sakip Imeri: do 31. marta zaposleno je 782 lica, dok od prošle nedelje imamo još 30 drugih službenika i dostigli smo broj 812, dok je budžetom odobreno 824 zaposlenih. 10% zaposlenih ima zdravstvene probleme, dok je 312 inspektora koji su zaduženi za direktno oporezivanje kod poreskog obveznika, PAK nema dovoljno kapaciteta za upravljanje svim procesima.

Za pitanja izdavanja fiskalnih kupona, fiskalna oprema izveštava jednom dnevno, eventualno jednom mesečno, a za poreske obveznike koji ne izveštavaju, imamo mere kojima ih pratimo i kažnjavamo.

Kod fiskalizacije naftaša preko 90% prihoda prikupljenih od strane naftaša, veliki su porezni obveznici, stoga su 100% fiskalizovani, postoje 646 opreme za naftne derivate koje funkcionišu i nema mogućnosti da fiskalizovan biznis naftnih derivata ne izda fiskalni kupon, dok uzimanje ili ne fiskalnog kupona zavisi od obe strane i one koja izdaje i one koja uzima.

Refundiranje za fiskalni kupon bila je izuzetno dobra forma, ali vrlo naporna za PAK, ali i upravljiva i preko 1.5 miliona građana su bili korisnici, od juna prošle godine promenili smo formu, gde je maksimalna mogućnost refundiranja 4500 potencijalnih građana, svako ko je predao kovertu bio je i dobitnik.

Što se tiče pola, trudimo se da povećamo rodnu strukturu, tako da se samo tokom mog mandata povećala za oko 0,8%, a od nedavno je proporcija 53% muškaraca 47% žena. Igre na sreću su najkritičniji deo za PAK, uglavnom nedostaci su u poštovanju distance utvrđene zakonom. Saradnja PAK-a i Carine je dobra.

Safete Hadërgjonaj: Možda se praćenje ovog sistema vrši i putem fiskalnih kasa, ne znam da li imate u PAK-u mehanizam koji kontroliše biznis koji je uzeo fiskalnu kasu a ne koristi je? Govorim o svom iskustvu gde u opštini iz koje dolazim mogu reći da ukupno ima dva ili tri mesta koja izdaju fiskalni kupon, druga mesta imaju različite razloge za ne izdavanje kupona, što je za mene veoma zabrinjavajuće, nije u redu da neki od biznisa koriste fiskalnu kasu, a neki ne, to može stvoriti nejednaku konkurenciju među njima!

Rekli ste da je 28.000 poreskih obveznika fiskalizovano, ali koliko od njih ne plaća porez, dakle uopšte ne koriste fiskalnu kasu? I predsednik je diskutovao o pitanju fiskalnih kupona, gde retko vidim da neko prikuplja fiskalne kupone nakon promene forme kompenzacije, ili imamo slučaj kada se snabdevamo gorivom gde ne postoji mogućnost da izdaju fiskalni kupon dok mi ne tražimo. Što se tiče pitanja igara na sreću, izradili smo Zakon o igrama na sreću, ali ne znamo koliko je to funkcionalno? Svesni smo da ovaj sistem ne funkcioniše dobro i impresionirana sam brojem novčanih kazni u izveštajnom periodu, da li možete da nam kažete šta ste pronašli tokom kontrole, jer postoje slučajevi kada smrtonosni uzrok su zapravo ove igre?

Sakip Imeri: Što se tiče PDV-a, takođe imamo test od 2015. godine kada biznisi koji proizvode uživaju snižen PDV na uvoz kako bi zatim plaćali kada prerađuju sirovine i pretvaraju ih u konačni proizvod, imamo komisiju koja ih menadžira, ali to je zaista izazov, ali i moguće. Na pitanje troškova vrednosti po jedinici je pitanje koje možda nismo dovoljno objasnili, gde su troškovi PAK-a troškovi budžeta koji su stvoreni u odnosu na prihode prikupljene od PAK-a, to su porezi i penzijski doprinosi, jer je takođe odgovornost PAK-a naplata doprinosa za penzije.

Što se tiče pitanja dugova za ponovno razmatranje, vidimo prepreku za prelaz u Fiskalnoj diviziji iz jednostavnog razloga jer nemamo dovoljno vremena, znači odlaganje odluka koje donosi sud, odnosno fiskalna divizija, možda se veoma kasno donose i o pitanjima povratka u postupak nije pozitivno odlučivanje nije povoljno za njih. S tim u vezi, vraćanje Odbora je olakšanje za poreskog obveznika i olakšanje za eliminisanje grešaka koje mogu počinuti PAK i Carina. Mi smo podneli naše predloge sada kada se radi na novom Zakonu o poreskoj administraciji i procedurama.

Predsednik: Zamolio bih vas za kratku prezentaciju Carine o procesu monitorisanja realizacije plana prihoda za prvo tromesečje 2018. godine.

Bahri Berisha: Tromesečni izveštaj Carine uključuje performansu koja se desila tokom ovih tri meseca, kao i fiskalne politike u kojima postoji ogroman porast poreza na granici. Zapravo, prošla godina je pozitivno završena sa 1,37% ili negde oko 113 miliona više prihoda nego prošle godine. Projekcija za CK u 2018. godini iznosi 1.175.000.000 evra u odnosu na prethodnu godinu, što predstavlja porast od 6% ili 67 miliona više nego prethodne godine. Projekcija za ovaj tromesečni period bila je 221 milion, gde je CK-a do 31. marta uspela da prikupi 211 miliona, a imamo jedan dan minus zbog vikenda i ukupno je 214 miliona evra ili 96% tromesečnog plana. Ovaj tromesečni period smo zaključili za 4,1 miliona više u odnosu na tromesečje prošle godine ili 2,1%, ali zaostajemo za određeni procenat.

Porez na carinu je opao zbog uticaja SSP-a, ograničenja uvoza starosti automobila i fiskalne politike, deo ovih poreza koji se prikupljaju na granici. Očekivalo se da efekat kratkoročno bude negativan, dok se očekuje dugoročna korist. Kao rezultat toga, za ovo tromesečje smo imali oko 26 miliona evra manje prihoda. U okviru strukture prihoda PDV pokriva 52%, akciza 37% i porez na carinu 11%. Negativan efekat prihoda je oko 12%. Jedan deo će biti nadoknađen iznosom najvećeg uvoza derivata. Negativan efekat prihoda do kraja godine biće veći i zbog oslobađanja proizvođača bez tarifnih brojeva i bez kategorije robe.

Predsednik: Zainteresovan sam da znam da li smatrate da se mogu realizovati projekcije na kraju godine, jer na osnovu trendova prvog tromesečja, podaci su zabrinjavajući, 10 miliona evra manje u odnosu na prošlu godinu, a do kraja godine možemo imati 40 miliona evra manje, dakle da li imate merenje kako će biti do kraja godine? Drugo pitanje koje me interesuje je funkcionisanje Carine na severu 1 i 31, imate li problema tamo? Da li carinici normalno rade?

Bahri Berisha: Na osnovu naše analize, ukupan negativan uticaj prihoda će biti 70 miliona evra ili 6% manje. Samo ograničavanje starosti vozila imaće negativan uticaj od 40 miliona evra, što je najizraženiji uticaj. Očekujemo da neće biti prihoda od takse za vozila više od 45-50 miliona evra. Kao rezultat odluke koja je stupila na snagu u aprilu, za oslobađanje IT opreme i rezervnih delova proizvodnih mašina, očekujemo negativan uticaj od 30 do 35 miliona evra.

Međutim, kao rezultat fiskalne politike, imamo oko 55 miliona evra oslobađanje od poreza na carinu ili ukupno 8% manje. Carina je prisutna na dva granična prelaza na severu, sve carinske procedure, kontrole i sistemi su slični kao na drugim mestima. Nismo prisutni u patrolama na planinskim delovima, u gradu u severnom delu Mitrovice, zbog sigurnosti. Ali vršimo istrage i krijumčarenje značajno je opalo. Carinici normalno rade, vozilima i punim radnim vremenom. Saradnja je dobra sa PAK-om, ali i sa drugim institucijama, poput policije, KAHV-a.

Predsednik je zaključio da zbog nedostatka kvoruma, tačka 8 i 9 dnevnog reda odlažu se za narednu sednicu Komisije.

Sednica je završena u 15:00 časova

**Pripremila:
Jedinica za podršku Komisije**

Predsednik Komisije,

Lumir Abdixhiku